

Razdružene države
Amerike. Dokumentarni
film. TV SLO 2, četrtek,
2. marca

Brane Maselj

Laibach po ameriško

5

Plastična vrečka, ki jo sem ter tja nosi veter in se poigrava z njo, je prav gotovo postala simbol za enega najbolj poetičnih prizorov multioskarjevske filmske uspešnice *Lepota po ameriško*. Sašo Podgoršek je skoraj do kadra enako poetiko uporabil za začetek svojega filmskega spremljanja turneje Laibacha po ZDA. A tega, da so ga najbrž že dolgo srbeli prsti, da bi sunil režiserju Samu Mendesu njegovo plastično vrečko, mu pravzaprav ne gre zameriti, saj nas z njo pripelje na zadnje dvorišče ameriške scene, v njeno podzemlje, kjer se tiskajo majice z Laibachovim mo-

tom Združeni pademo. Tja, kjer klije upor proti fašistoidnemu družbenemu ozračju bushevske Amerike, katerega iskro bodo na svoji turneji zanetili Laibach s svojim zloveščim, mračnjaškim, surovo teatraličnim sporočilom. Za takšen filmski konstrukt je prav gotovo potreben tudi ščepec poetike: kakšen napol odtrgan ulični plakat z napovedjo Laibachovega koncerta, trop naježenih črnih oblakov na rdečkastem ameriškem nebu, prizori s širokih avtocest itd. A načeloma ne gre za poetiko, ampak za religijo. Vsaj za tistih nekaj frikov (in frikic), ki komentirajo koncert, so Laibach kot religiozno doživetje. In morda tudi za režiserja. Nobenega dvoma ni, da se ga je fenomen Laibach v Ameriki močno dotaknil. S tem nabojem je tudi ustvaril dinamično in polnokrvno, ponekod celo napeto dokumentarno zgodbo, v katero se nevsiljivo, kot mimogrede, vpletajo še zelo zanimivi in pripovedni kadri, ki jih kamera nalovi med občinstvom in na ulici. Dokumentarnost je v projektu še posebej poudarjena, saj so tako rekoč vsi kadri posneti »iz roke«. Hkrati pa nizanje vizualnosti iz roke povečuje dramatičnost, ki je, ko gre za Laibach, tudi sicer označevalec par excellence. Čeprav se aktualnost Laibacha in NSK lahko komu z našega zornega kota zdi vprašljiva, deluje v ameriški in še bolj Podgorškovi optiki neverjetno sveže. Psihoanalitiki bi morda o tem lahko povedali kaj več, vprašanje pa je, ali bi znali to tudi pokazati.